

At-meddelelse

Nr. 4.05.1

Januar 1994

Erstatter:

Januar 1984

Manuel håndtering

Indholdsfortegnelse

Baggrund

Arbejdets planlægning og vurdering

Arbejdets udførelse

Tilrettelæggelse og instruktion

Bilag Vurderingsfaktorer

1. Byrdens beskaffenhed

2. Den nødvendige fysiske anstrengelse

3. Arbejdsstedets beskaffenhed

4. Arbejdsforhold i øvrigt

Baggrund:

- Bekendtgørelse nr. 1182 af 18. december 1992 om arbejdets udførelse.

- Bekendtgørelse nr. 1164 af 16. december 1992 om manuel håndtering.

Denne At-meddelelse oplyser om arbejdsmiljølovgivningens regler for manuel håndtering.

Ved manuel håndtering forstås, at én person eller flere personer i fællesskab flytter (løfter, læsser, bærer, slæber m.v.) eller støtter en byrde.

Reglerne gælder for manuel håndtering ved ethvert arbejde, der er omfattet af arbejdsmiljøloven, herunder også arbejde i private husholdninger.

De gælder ved håndtering af byrder af enhver art: genstande, personer og dyr.

Arbejdets planlægning og vurdering

Arbejde med manuel håndtering skal planlægges og tilrettelægges, så det kan udføres sikkerheds- og sundhedsmæssigt forsvarligt.

Manuel håndtering, der kan indebære risiko for sikkerhed eller sundhed, skal undgås. Hvis dette ikke er muligt, skal der træffes effektive foranstaltninger til imødegåelse af risikoen.

Når risikoen ved et arbejde med manuel håndtering vurderes, skal navnlig byrdens beskaffenhed tages i betragtning. Der skal desuden tages hensyn til, hvad der kræves af fysisk anstrengelse, til arbejdsstedets beskaffenhed og arbejdsforholdene i øvrigt. Hvad der nærmere indgår i disse hensyn, vurderingsfaktorer, er angivet på side 5.

I At-meddelelse nr. 4.05.2 er nærmere beskrevet, hvorledes arbejde med løft vurderes på grundlag af disse vurderingsfaktorer.

Arbejdets udførelse

Arbejde med manuel håndtering skal udføres, så det ikke medfører fare for sikkerhed eller sundhed. Der skal være truffet de nødvendige foranstaltninger herfor ud fra ovennævnte vurderingsfaktorer samt følgende:

Unødige fysiske belastninger og u hensigtsmæssige arbejdsstillinger eller bevægelser skal undgås.

Der skal så vidt muligt ske en afpasning mellem byrdens vægt, form, overflade, dens placering før og efter håndteringen og det antal gange, byrden flyttes.

Egnede tekniske hjælpemidler skal bruges, når det er muligt og hensigtsmæssigt og altid, når den manuelle håndtering indebærer sundhedsfare.

Byrden skal være emballeret, hvis det er nødvendigt for, at håndteringen kan udføres uden risiko. Emballagen skal være forsvarlig.

Stabling skal kunne foregå i forsvarlig arbejdsstilling og uden fare for, at byrderne skrider.

Transportveje skal så vidt muligt være ryddet for generende genstande og må ikke være glatte.

Transportveje skal have tilstrækkelig fri højde og bredde, så håndteringen kan foretages i fuldt oprejst stilling.

Transportveje skal være velbelyste. Der skal være tilstrækkeligt lys til, at man kan orientere sig og opfatte personer og genstande. Dansk Standard (DS 700) "Retningslinier for kunstig belysning i arbejdslokaler" er vejledende.

Ansatte, der udfører vedvarende manuel håndtering, skal have passende afbrydelser i arbejdet enten i form af andet arbejde eller pauser. Det samme gælder ved manuel håndtering under særligt høje eller lave temperaturer.

Arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte forsynes med fodværn, hvis der er risiko for fodskader, og handsker, hvis der er risiko for håndskader. Hvis det er nødvendigt at beskytte de ansatte mod sundhedsfarlige stoffer, materialer og støv m.v., skal arbejdsgiveren sørge for de nødvendige personlige værnemidler.

De ansatte er forpligtet til at bruge de udleverede værnemidler.

Tilrettelæggelse og instruktion

Arbejdsgiveren skal sørge for, at ansattes arbejde med manuel håndtering planlægges, tilrettelægges og udføres forsvarligt i overensstemmelse med reglerne.

Arbejdsgiveren skal sørge for, at ansatte, der udfører manuel håndtering, instrueres om, hvorledes arbejdet udføres på forsvarlig måde.

De ansatte skal have alle oplysninger, der er nødvendige herfor.

Hvis arbejdet kan indebære risiko for sikkerhed og sundhed, skal de ansatte, inden det påbegyndes, have gennemgået en passende oplæring og instruktion i god arbejdsteknik og korrekt brug af tekniske hjælpemidler.

Erik Andersen

Bilag

Vurderingsfaktorer der skal lægges til grund ved vurdering og planlægning af arbejde med manuel håndtering

1. Byrdens beskaffenhed

Manuel håndtering af en byrde kan medføre risiko for sikkerhed eller sundhed, hvis byrden

- er for tung eller for stor
- er uhåndterlig eller vanskelig at få fat på
- er i ustabil balance eller har et indhold, der kan forskubbe sig
- er placeret på en sådan måde, at den skal holdes eller håndteres i en vis afstand fra kroppen, eller med bøjet eller drejet krop
- på grund af sin form og/eller sin beskaffenhed vil kunne påføre den beskæftigede kvæstelser, navnlig hvis han rammes af den.

2. Den nødvendige fysiske anstrengelse

En fysisk anstrengelse kan indebære risiko for sikkerhed eller sundhed, hvis den

- er for stor
- kun kan foregå ved, at kroppen drejes
- kan medføre, at byrden pludselig bevæger sig
- foregår med kroppen i en ustabil position.

3. Arbejdsstedets beskaffenhed

Arbejdsstedets beskaffenhed kan øge risikoen for sikkerhed eller sundhed, hvis

- arbejdet udføres på et sted, hvor der ikke er tilstrækkelig plads, navnlig i højden
- gulvet er ujævnt, hvorfor der er fare for at snuble, eller er af en sådan art, at fodtøj glider på det
- arbejdsstedets indretning eller forholdene i øvrigt forhindrer håndtering af byrder i en arbejdshøjde eller i en arbejdsstilling, der er sikkerhedsmæssigt og sundhedsmæssigt forsvarlig
- gulv eller underlag er niveauforskudt, hvilket indebærer, at byrden må håndteres i forskellige højder
- gulv eller støttepunkt er ustabilt
- temperaturen, fugtigheden eller ventilationen er uhensigtsmæssig.

4. Arbejdsforhold i øvrigt

Arbejdet kan indebære risiko for sikkerhed eller sundhed, hvis det medfører et eller flere af følgende forhold

- for hyppig eller for langvarig belastning af især ryggen
- utilstrækkelige perioder til fysiologisk hvile eller restitution
- løftning, sænkning eller transport over for store afstande
- et arbejdstempo, der pålægges den beskæftigede af en arbejdsproces, han ikke selv kan variere.